

стадій, її проходження залежить від багатьох органів. Через таку побудову вона є тривалою, при цьому тривалість та складність процедури не забезпечує законності та обґрунтованості прийнятого рішення.

Приватизація може бути заблокована органами державної влади та місцевого самоврядування на будь-якому етапі, і заявник практично позбавлений ефективних правових засобів захисту свого права на приватизацію земельної ділянки, проголошеного законом. Через численність стадій процедури будь-яке оскарження дій чи бездіяльності лише призводить до подальшого затягування.

Отже, можемо стверджувати, що процес розвитку приватної форми власності на землю є складним і неоднозначним. Саме через велику кількість змін та підходів до приватизації в Україні викликає складнощі при реалізації права на приватизації землі. Саме тому нормативна база потребує уточнення та усунення недоліків в цьому питанні.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України: прийнятий 25 жовтня 2001 року № 2768-III 92 // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Грабар Г.М. Актуальні правові питання приватизації земельних ділянок, що перебувають у користуванні громадян [Електронний ресурс] / Г.М. Грабар // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2014. – Вип. 36. – С. 194-204.
3. Земельне право України: Підручник / М.В. Шульга (кер. авт. кол.), Г.В. Анісімова, Н.О. Багай, А.І. Гетьман та ін.; За ред. М.В. Шульги. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.
4. Земельне право України: Навчальний посібник / А.М. Мірошніченко. – К.: Алерта, ЦУЛ, 2011. – 678 с.
5. Новаковська І. Проблеми реалізації права приватної власності на землю / І. Новаковська // Землевпорядній вісник. – 2015. – № 4. – С. 30-32.
6. Сальман І.Ю. Історико-правові аспекти приватизації землі в Україні / І.Ю. Сальман // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 560-563.

Лаврикова Н.С.

студентка,

Науковий керівник: Туєва О.М.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Аграрне законодавство є найбільш динамічною галуззю національного законодавства, оскільки предмет правового регулювання становлять суспільні відносини, які постійно змінюються. Законодавець постійно вносить до них зміни відповідно до розвитку аграрних відносин. Сучасне аграрне законодавство становить собою великий масив нормативно-правових актів, яке не зорієнтоване на послідовне утвердження й забезпечення прав і свобод селянина, створення належних правових передумов реформування аграрних інститутів. Тому в сучасних умовах особливої актуальності набувають

дослідження напрямів удосконалення аграрного законодавства і перспектив його систематизації.

В аграрному законодавстві міститься великий масив нормативно-правових актів, призначених для врегулювання аграрних відносин. На жаль, чимало таких актів мають декларативний характер і позбавлені регулюючого впливу; існує значна кількість прогалин у законодавстві; безліч дублювань створюють додаткові труднощі в їх правозастосуванні.

Серед недоліків сучасного аграрного законодавства можна виділити ряд найбільш вагомих:

- аграрне законодавство складається з великої кількості нормативно-правових актів, що мають різну юридичну силу;
- «розкиданість» аграрно-правових норм по законодавчих і підзаконних актах, що належать до різних галузей права;
- певна частина підзаконних нормативно-правових актів містить правові норми, що суперечать актам вищої юридичної сили;
- велика частина суспільних відносин, які виникають у сфері сільськогосподарського виробництва залишається не врегульованою на законодавчому рівні, а саме: аграрно-трудова відносина, права селян, правове становище державних, приватних підприємств в аграрному секторі економіки, інших аграрних суб'єктів тощо.

В цілому зазначені проблеми ускладнюють практику застосування норм аграрного права та знижують рівень правового забезпечення проведення реформ в аграрній сфері [2].

Виходячи із наявних недоліків аграрного законодавства, його удосконаленню сприятиме, передусім, робота щодо ліквідації множинності нормативно-правових актів та суперечностей в аграрному законодавстві. Його аналіз засвідчує, що трапляються непоодинокі неузгодженості між приписами, породжені різними нормотворчими органами, прогалини в регулюванні аграрних відносин; несвоєчасне реагування на зміни в нормативних актах вищестоящих нормотворчих органів [1].

На мою думку, систематизація аграрного законодавства повинна проходити шлях від конкретного до загального, наприклад, спочатку окремі закони виокремлюються («Про кооперацію», «Про сільськогосподарську кооперацію», «Про фермерське господарство»), потім інкорпорується, далі приймається ряд консолідуючих актів, за якими відбувається прийняття кодифікованих актів.

Водночас у сучасній аграрно-правовій науці існують різні погляди щодо форми, змісту, суті і назви такого кодифікованого акта. Так, в юридичній науці обґрунтовується точка зору щодо необхідності прийняття Аграрного кодексу України. Зокрема, В.В. Янчук визначив предмет, об'єкт правового регулювання такого кодифікованого акта. В Аграрному кодексі України необхідно відобразити особливості сучасних аграрних суспільних відносин, рівноправність усіх форм власності, організаційно-правових форм і методів господарювання. Предметом правового регулювання запропонованого кодексу, на думку вчених, мають стати аграрні відносина, що становлять комплекс взаємопов'язаних майнових, підприємницьких, земельних, трудових, членських, управлінсько-контрольних суспільних зв'язків, які складаються у сфері виробничих, підприємницьких, споживчих відносин за участю суб'єктів

аграрної підприємницької діяльності всіх форм власності, організаційно-правових форм і методів господарювання, відносин, спрямованих на насичення продовольчого ринку продуктами харчування, продовольством та сировиною рослинного і тваринного (в тому числі водного і мисливського) походження [2].

Натомість, Н.І. Титова висунула ідею систематизації аграрного законодавства шляхом прийняття Основ аграрного законодавства України.

Я вважаю, що неважливо яку форму матиме аграрне законодавство, оскільки головним залишається факт необхідності прийняття нового уніфікованого документа для заповнення прогалів у законодавстві, виявлення зайвих нашарувань та усунення суперечностей між нормативно-правовими актами. Прийняття такого нормативного акта дасть змогу суб'єктам аграрних відносин, а особливо селянину легше зорієнтуватися в такому чисельному і недостатньо структурованому масиву актів різної юридичної сили, що регулюють відносини в аграрному секторі економіки.

Для підвищення ефективності законодавчого регулювання аграрних відносин необхідно:

- визначити перспективи розвитку аграрної сфери економіки України, які слід відобразити у новому законі «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2025 року»;

- запровадити умови та механізм ефективної реалізації аграрного законодавства України (держава може делегувати частину своїх повноважень органам місцевого самоврядування, забезпечити підвищення конкурентоспроможності продукції шляхом зміни політики інвестування, зменшення техногенного навантаження аграрного сектору на довкілля шляхом запровадження більш жорстких санкцій за порушення екологічного законодавства);

- удосконалити нормативно-правову базу функціонування аграрного сектору економіки шляхом її систематизації;

- адаптувати аграрне законодавство відповідно до вимог СОТ та Європейського союзу [2].

Отже, Аграрний кодекс має відображати уявлення про функції публічної влади в галузі створення, забезпечення функціонування і розвитку аграрного комплексу країни. При цьому мова йде не тільки про наявність відповідних правових норм (позитивного регулювання), але й про наявність механізмів, які б забезпечували реалізацію цих норм. Розробка Аграрного кодексу України, яка впливає із викладених концептуальних ідей, забезпечить ефективність цього документу, чітке його розмежування з Цивільним кодексом, унеможливить дублювання і розбіжності з Господарським кодексом [3].

Реалізація потенціалу України, як аграрної держави, значною мірою залежить від удосконалення аграрного законодавства. При цьому доцільним є проведення його систематизації шляхом розробки кодифікованого акта аграрного законодавства, вдосконалення нормативно-правової бази функціонування аграрного сектору економіки з урахуванням галузевої специфіки правового регулювання виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції та забезпечення належного рівня її якості і безпеки.

Список використаних джерел:

1. Новосад І. Тенденції розвитку та удосконалення аграрного законодавства України: УДК 349.42 (477). [Електронний ресурс]: http://historylaw.eenu.edu.ua/publ/2015_92_2_6/rozdil_3_aktualni_problemi_civilistiki/i_novosad_tendenciji_rozvitku_ta_udoskonnennja_agrarnogo_zakonodavstva_ukrajini/34-1-0-175.
2. Баранкевич А.Я. Проблеми розвитку аграрного законодавства України / Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, Україна [Електронний ресурс]: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2009/Pravo/44341.doc.htm.
3. Сальман І.Ю. // Актуальні проблеми кодифікації аграрного законодавства України [Електронний ресурс] <http://vuzlib.com/content/view/2484/8/>.

Перепелиця Ю.В.

студентка,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВО НА БЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ДОВКІЛЛЯ

Постійні зміни стану навколишнього природного середовища в сторону погіршення впливають на здоров'я населення, тому актуальності набуває питання права на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Вивчення та дослідження даної проблематики здійснювали А. П. Гетьман, Н. Р. Кобецька, В. І. Андрейцев, В. К. Попова та ін.

У ч. 1 ст. 50 Конституції України закріплено одне з фундаментальних прав людини і громадянина на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Відповідно до п. б ч. 1 ст. 3 та ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [1, ст. 546] основним принципом охорони навколишнього природного середовища є гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей, а одним з основних для кожного громадянина України є право на безпечне для його життя та здоров'я навколишнє природне середовище.

Безпечність навколишнього природного середовища проявляється в раціональному використанні природних ресурсів, а також додержанні екологічних вимог, лімітів та нормативів.

Уперше право на безпечне для життя і здоров'я довкілля було закріплено у 1972 році на Стокгольмській конференції ООН із проблем навколишнього середовища. На законодавчому рівні, право громадян на здорове і плідне життя в гармонії з природою було закріплено у Декларації з навколишнього середовища і розвитку, яку було прийнято у Ріо-де-Жанейро 14 червня 1992 року. Право на безпечне довкілля та місце людини у навколишньому природному середовищі встановлене у Всесвітній хартії природи від 01 січня 1982 року, а також Кіотському протоколі від 1997 року, яким встановлені граничні норми та квоти на викиди парникових газів.

Статтею 293 Цивільного кодексу України [2, ст. 356] передбачено, що фізична особа має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, право на достовірну інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і